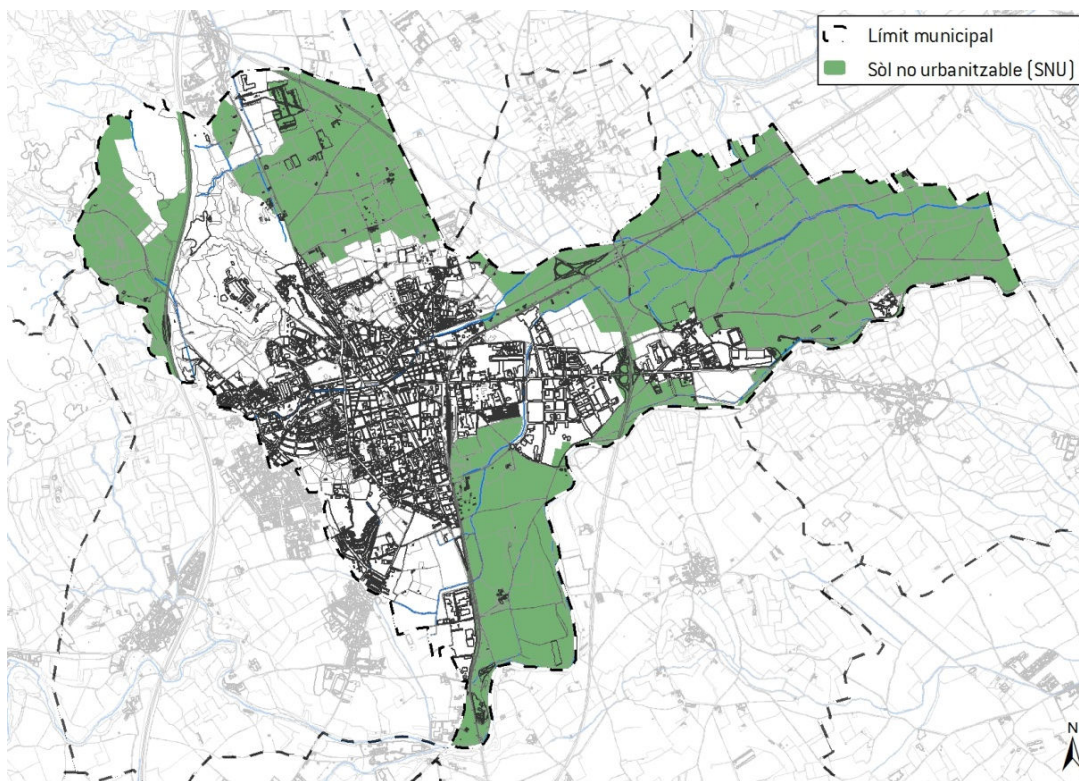

EL SÒL NO URBANITZABLE: PREEXISTÈNCIES I RELACIONS AMB LA CIUTAT CONSOLIDADA

Entre els diferents elements de diagnosi que van servir de base per a aquell espai que no forma part de l'espai urbanitzat, i que anomenem sòl no urbanitzable o Rodal de Figueres. És un espai, que tot i que sovint no ocupa espais centrals en els documents de planejament urbanístic, té un valor que des de la proposta del POUM s'ha volgut potenciar, a partir de la preservació del seu caràcter, com de la millora de la protecció i de la seva relació amb la ciutat construïda.

Per tant, el sòl no urbanitzable, el que en diem "El Rodal de Figueres", és aquella part del municipi que el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) no preveu desenvolupar urbanísticament, ni construir noves activitats o edificacions (amb excepcions específiques que preveu la Llei d'Urbanisme), amb l'objectiu d'evitar la seva transformació i protegir els seus valors naturals, agraris, paisatgístics, forestals, socials o d'un altre tipus.

En la següent imatge es pot observar el territori que correspon al **sòl no urbanitzable actual del terme municipal de Figueres:**

ELEMENTS DE VALOR AMBIENTAL PRESENTS EN EL SÒL NO URBANITZABLE:

En el procediment d'avaluació ambiental s'identifiquen aquells elements ambientalment rellevants del municipi de Figueres. Entre aquests, es destaquen els següents que es relacionen de forma directa amb les característiques i caràcter del sòl no urbanitzable:

- L'àmbit de **la Garriga** esdevé un àmbit amb especificitats pel que fa a la seva configuració ambiental. Tot i que el sòl no urbanitzable de Figueres s'associa principalment a les seves zones agrícoles, cal tenir en compte la zona oest del municipi, la qual entra en contacte amb una zona de valor ambiental com la Garriga d'Empordà que s'estén en sentit oest cap a la zona de l'Alta Garrotxa. Aquesta configuració diferenciada, més propera als usos de tipologia forestal implica la necessitat d'uns criteris de gestió i ordenació diferenciats de la resta del sòl no urbanitzable del municipi.
- Els **eixos fluvials**, i els seus marges, esdevenen entorns d'especial interès, presentant un grau rellevant de degradació en alguns trams. Es componen per la xarxa fluvial natural (rius, rieres, torrents) i per la xarxa artificial associada al drenatge dels camps i als canals del reg. Els dos cursos fluvials principals existents al municipi són el Riu Manol i la Riera de Figueres, als quals drenen la resta de torrents i rieres existents al municipi. S'ha de tenir en compte que a banda de la seva funció hídrica com a elements canalitzadors d'aigua, aquests cursos d'aigua esdevenen zones molt riques i interessants per la flora i la fauna i com a corredors ecològics
- A nivell d'elements a tenir en compte en la seva ordenació, s'identifiquen elements com:
 - No existeix una adequada transició i connexió entre la ciutat de Figueres i el seu sòl rústic: Tot i la seva proximitat, la zona urbana de Figueres i el seu entorn rústic funcionen com a realitats amb dinàmiques diferenciades sense que existeixin elements de connexió o zones de transició entre aquests dos espais
 - Les infraestructures viàries i ferroviàries existents suposen elements de fragmentació de les condicions de permeabilitat ecològica
 - La inundabilitat esdevé un element a tenir en compte a l'hora d'ordenar el sòl no urbanitzable.

- El municipi presenta eixos rellevants de connectivitat social sovint poc potenciats.
- A un nivell urbanístic, el document d'avanç del POUM destaca els següents elements rellevants:
 - L'espai rústic, el rodal, ha de ser protegit i potenciat com espai obert, reconeixent les diferents àrees que el formen, la seva estructura i potenciant els usos propis, establint connexions amb el sistema viari i verd urbans.
 - El sistema d'espais lliure requereix, a nivell de municipi, establir espais connectors entre ells, crear parcs de barri a les àrees pitjor dotades. A l'àrea central presenta una important insuficiència, només millorable amb petites actuacions d'esponjament i la pacificació d'alguns carrers. Es fa palesa la importància de formar un sistema i de relacionar-lo amb els eixos verds que s'obren al rodal i, especialment, amb els dos grans espais lliures del municipi: el Parc del Castell i el parc agrari del Manol.
 - Es considera important relacionar els espais lliures amb el tractament natural de la inundabilitat del sistema hidràulic (basses de laminació).
 - Davant del tractament artificialitzat dels cursos d'aigua, apostar per un tractament natural, lligat a espais lliures i basses que absorbeixin la inundabilitat creant espais naturals amb vegetació.

AFECTACIÓ DE L'ALTERNATIVA ESCOLLIDA AL PAISATGE DEL RODAL:

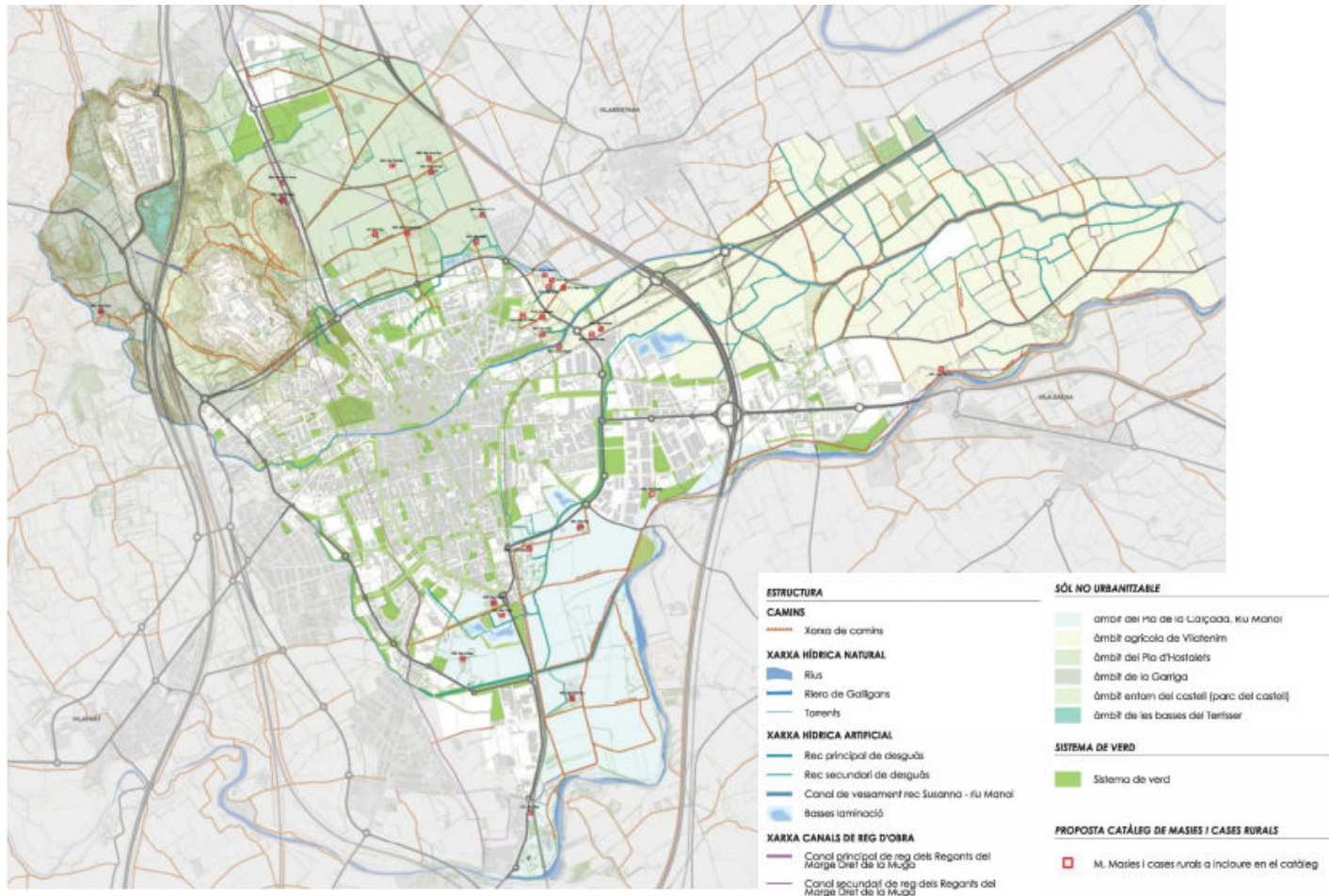
Des del punt de vista del paisatge del rodal el fet d'evitar la circumval·lació ferroviària pel nord ajuda a la protecció dels entorns del Castell (recordem la fragilitat de les espècies vegetals a protegir i dels seus valors patrimonials i històrics) i a no dividir i fragmentar el Pla d'Hostalets que manté un valor propi des del punt de vista agrari i paisatgístic vinculat a la seva dimensió i la seva estructura de camins i recs.

LA PROPOSTA AL RODAL

- Reconèixer i fer accessibles els dos grans espais (El Castell i els dos grans espais (El Castell i El Manol) que juguen un rol supramunicipal i de pulmó a la conurbació, mantenint el seu caràcter natural i agrari, respectivament, incorporant la plana al sud

dels Olivars (Camp de Tir i Mas Tutau) al parc agrari del Manol, fent que la natura penetri a la ciutat.

- Millorar l'accessibilitat als quatre parcs urbans existents (Parc de les Aigües al nord, Parc de l'Olivar Gran al sud i Parc d'Europa i La Figuerola (Manol) a l'est) i als futurs Parcs proposats (Parc de la Bòvila i Parc de l'Hotel Ronda) que, conjuntament amb el Parc del Bosc, configuren l'estructura principal del verd a Figueres
- Cal configurar entre ells un conjunt de recorreguts vianantals i verds que permetin fer efectiva la seva interrelació
- Millorar la dotació d'espais lliures a les àrees centrals mitjançant petites actuacions d'esponjament, eixamplament, i obertures, de manera que es formi, juntament amb els carrers, una veritable xarxa d'itineraris i connectors verds
- La solució a la manca d'espais verds en l'interior de la trama urbana d'eixample passa per petites actuacions que es succeeixen al llarg dels carrers principals i que generen petits eixamplaments i accessos a equipaments i serveis que van dotant al conjunt edificat d'un paisatge urbà menys dens i més obert.
- Relacionar el sistema del verd amb el sistema hidràulic i els elements naturals que l'acompanyen i els itineraris d'accés al rodal a través dels camins rurals.

CRITERIS GENERALS D'ORDENACIÓ DEL SÒL RÚSTIC:

- L'ordenació urbanística del sòl rústic passa per reconèixer els seus valors no com un residual del que no és urbanitzable sinó com un espai o un territori que ha estat i és encara l'escenari on s'ha generat l'estructura de la ciutat, en la que no s'hi poden perdre els referents naturals que la varen sustentar. És per això doncs que no es pot perdre de vista aquesta necessària vinculació del paisatge, entès també com a recurs, amb les dinàmiques de la població que el treballa i el gaudeix. En definitiva la ciutat no pot viure d'esquena al seu entorn natural.
- D'altra banda el territori s'ha de saber preservar de les agressions que les dinàmiques urbanes provoquen i sobretot s ha de saber fer fort en els seus propis valors que amb el pas del temps han anat configurant el seu paisatge humanitzat.
- El planejament urbanístic ha de reconèixer aquesta dicotomia i mitigar en la mesura del possible els aspectes negatius que sobretot es provoquen en les vores, en aquest

espai de frontera a vegades difús on s'hi manifesta la lluita entre dos universos que necessàriament s'han de trobar.

Això es concreta en actuacions concretes com:

ESTRUCTURA. CAMINS I RECS

En el present Avanç de POUM es reconeix i concreta la xarxa de camins principals i la xarxa hídrica en totes les seves categoritzacions. En la redacció del document de POUM per a la seva aprovació inicial es tindrà en compte aquesta proposta i es faran les pertinents regulacions normatives de cara a seva preservació i conservació. Val a dir que aquesta estructura de camins és en gran part la que enllaça amb l'estructura viària i el sistema de verd de la ciutat la qual ha de conformar un conjunt harmonitzat i perfectament connectat

PLA DE LA CALÇADA:

El Pla de la Calçada al sud del TM, entre les lleres del Manol i la línia del ferrocarril. De morfologia molt planera, amb conreus de regadiu, extensiu en la part central però amb algunes implantacions d'horta a l'entorn del Molí Petit. Aquesta plana ve marcada en el seu límit est pel curs del Manol, important corredor ecològic i biològic a preservar.

En les àrees properes a Vilatenim el riu Manol discorre molt proper als desenvolupaments industrials per la qual cosa caldrà establir uns límits clars amb la dinàmica urbana. El vial secundari que es genera amb el desdoblament de la C-260 ha de servir de línia de vora però evitant l'efecte barrera.

Una de les apostes importants del present Avanç és la de estendre el Pla de la Calçada cap a l'oest superant la línia del ferrocarril i les naus HECO i ocupant les planes del Mas Tutau i el Camp de Tir. És una proposta que persegueix la penetració volguda dels elements naturals vers la trama urbana al mateix temps que estableix elements de transició utilitzant basses de laminació permanents com un recurs per a resoldre la problemàtica de la inundabilitat. Les basses de laminació poden acabar constituint nous referents del paisatge.

La plana del Mas Tutau i el Camp de Tir esdevindria un parc agrícola amb compatibilitat amb altres serveis recolzats en les edificacions existents (Mas Tutau, Mas Ferrer i Mas Garriga) i en els

elements naturals i artificials del territori. La façana de la ciutat es trasllada així al camí de les Forques i les parts posteriors de l'Avinguda Salvador Dalí

ÀMBIT AGRÍCOLA DE VILATENIM

Es tracta d'una important plana de caràcter també al·luvial sedimentari amb activitat agrícola de regadiu i una potent xarxa de rec per on discorre la riera de Galligants (riera de Figueres). Els recs i els camins, que separen en la majoria dels casos les parcel·les de conreu, configuren una densa xarxa de connectors biològics gràcies a la forta presència de vegetació arbòria i arbustiva dels seus marges. Aquest sistema dota a la unitat d'una alta qualitat paisatgística que cal preservar.

El present Avanç de POUM proposa també preservar aquest espai de nous desenvolupaments urbans (actualment qualificat com un sector urbanitzable residencial, SUD Ronda Nord) malgrat que la inevitable compleció de les rondes perimetrals de Figueres s'ha d'obrir camí per aquest indret. Es proposa que aquest nou traçat viari s'adapti el millor possible a la realitat física actual dels elements a preservar (camins, línies de xiprers, cases rurals, etc.) i es dissenyi com un element de paisatge integrat al seu entorn i amb la màxima permeabilitat possible.

ÀMBIT DEL PLA D'HOSTALETS

Es tracta també d'una plana al·luvial sedimentaria de característiques similars al Pla de la Calçada i estructurada a partir de determinades implantacions rurals, camins i també recs en molts casos artificials, i confinada entre el terraplè de la N-II a l'est, l'inici dels serrats del Castell (la Garriga) a l'oest i l'amenaça del creixement urbà de Figueres al sud. Hi recorren dos importants camins: el camí de la Princesa i el camí de la Calçada (via Augusta), que caldrà tenir molt en compte en la futura ordenació urbanística del territori.

És una plana que, sobretot en la seva vessant nord, ha sofert alguns processos d'implantació de caràcter urbà (indústria de marbres, càmping, nucli d'horta amb forta presència d'edificacions) com a conseqüència de la proximitat dels enllaços viaris amb l'autopista i la N-II, i per tant beneficiada per la bona connectivitat, i per la presència de processos urbans consolidats del municipi de Llers.

ÀMBIT DE LA GARRIGA

L'àrea nord-oest de Figueres es correspon amb una unitat de paisatge totalment diferent de les anteriors. Es tracta d'un sector de relleu trencat, modelat sobre materials calcaris i gresos i amb molt pocs conreus actualment. La seva vegetació és de tipus forestal, bàsicament garrigues, i fragments de pinedes i alzinars que són resultat en bona part de l'abandonament d'antics conreus de vinya i olivera sobre marges guanyats als pendents. L'espai resta íntimament lligat des d'un punt de vista paisatgístic a l'espai natural dominat per boscos d'alzines sureres de l'Alta Garrotxa. Malauradament es tracta d'un espai territorial totalment fragmentat per les infraestructures (AP7 i TAV tot i que va en gran part soterrat) i per la important petja del Castell de Sant Ferran i la nova presó del Puig de les Basses. Malgrat tot es mantenen un seguit de característiques que encara el fan identificable com a unitat paisatgística i per tant la nova ordenació urbanística les haurà de preservar i potenciar.

A l'àmbit de la Garriga caldrà distingir-hi tres elements importants que la singularitzen i que caldrà regular-los convenientment dins les propostes normatives del POUM també amb l'objectiu de preservar-los i potenciar-ne el seu coneixement:

- Les basses del terrisser
- Els elements construïts de pedra seca
- La presència de la planta "silene sennenii"

Especial atenció es mereixen els entorns del Castell de Sant Ferran (glacis de la fortalesa) ja que per la proximitat a la ciutat el converteixen en un espai que ha d'esdevenir un Parc de caràcter territorial amb la preservació dels trets naturals especificats anteriorment. El conjunt de la fortalesa i els seus entorns es configura com una fita monumental i d'activitats que s'han de convertir amb un referent supramunicipal. El tractament urbanístic d'aquest indret haurà de tenir en compte les titularitats dels terrenys, la possibilitat de delimitar àmbits de caràcter públic que estructurin el parc i el respecte per la morfologia del turó amb els seus elements naturals i artificials